

Aan de Tweede Kamer der Staten-Generaal
T.a.v. de leden van de vaste commissie voor
Volksgezondheid, Welzijn en Sport
Postbus 20018
2500 EA Den Haag

Per mail verzonden: cie.vws@tweedekamer.nl

POSTADRES
Postbus 2510
3500 GM Utrecht
BEZOEKADRES
Tiberdreef 4
3561 GG Utrecht
TELEFOON
030 751 1700
FAX
030 751 1709
INTERNET
www.cnvconnectief.nl
E-MAIL
info@cnv.nl

SECTOR
Zorg en Welzijn
DOORKIESNUMMER
030 – 751 1710
E-MAIL
r.ganga@cnv.nl

PLAATS
Utrecht
DATUM
16 november 2022

ONS KENMERK
045/GP/dr
UW KENMERK

BETREFT
Navolging SER-advies signalen vanuit praktijk van jeugdprofessionals

Geachte leden van de vaste commissie voor Volksgezondheid, Welzijn en Sport,

Op 21 oktober jl. is vanuit de SER een brief met advies aangereikt om in de jeugdzorg met verschillende aanbevelingen met spoed te werken aan tastbaar beleid. In navolging van het SER-briefadvies, waarbij wij als CNV betrokken zijn geweest, en na verschillende gesprekken met betrokken jeugdprofessionals en uitdagingen die wij constateren voor medewerkers in de gehele jeugdzorg, willen wij graag een aantal punten specifiek voor - en vooral vanuit- deze hardwerkende professionals benadrukken.

Zoals genoemd in beide briefadviezen van de SER lopen professionals vast in de bureaucratie door de vergaande verantwoordingsplicht, staat de professionele ruimte onder druk, is de werkdruk enorm hoog en zijn er personeelstekorten. Mede hierdoor staat de kwaliteit en continuïteit op wankelen. In gesprekken die wij hebben gevoerd en brieven die wij hebben ontvangen merken ook wij op dat er in de dagelijkse praktijk nog niet veel is verbeterd voor professionals, en hiermee ook niet voor de gehele jeugdzorg.

CNV hoopt met deze brief naast het SER-briefadvies behulpzaam te zijn en u extra inzicht te geven door de input van onze leden. Met het doel om het voor de professionals in de jeugdzorg weer aantrekkelijk te maken om te blijven of te komen werken in deze essentiële sector. Helaas kunnen nu veel mensen die werken in de jeugdzorg door de vele problemen niet het werk uitvoeren zoals zij met elkaar zouden willen.

Zowel uitval als uitstroom door de hoge werkdruk moeten worden aangepakt, en dit kan alleen als de randvoorwaarden voor professionals goed zijn en ze het werk vanuit vrouwen goed, met een eerlijke waardering, kunnen uitvoeren. Professionals ervaren onder andere wantrouwen door een enorme registratieverplichting, die vaak voorbijgaat aan een pedagogische visie. Berichten in media vergeten vaak de zwaarte van het werk. Ook zijn onveilige situaties aan de orde van de dag. Er zijn verschillende manieren aangereikt, die ervoor kunnen zorgen dat het werk weer vanuit de bedoeling gedaan kan worden en jeugdprofessionals het vertrouwen voelen om samen met jeugdigen en naasten aan een mooie toekomst te werken. Zeggenschap en vertrouwen moeten voor de professionals weer gevoeld worden in de dagelijkse praktijk, waarbij ook de uitdagingen door de tekorten aangepakt moeten worden. Het werk moet voor de professional weer aantrekkelijk worden door vanuit gezamenlijk zeggenschap,

Bij beantwoording ons
kenmerk vermelden
a.u.b.

erkenning, vertrouwen en autonomie te kunnen handelen met voldoende toegeruste collega's. Onderstaande tekst is tot stand gekomen aan de hand van professionals die werken in de dagelijkse praktijk.

Vertrouwen is essentieel

Als mensen in het werk geen vertrouwen ervaren, zeker wanneer de kern van het werk gaat om jonge mensen verder te helpen in het leven, staat het werkplezier en gevoel van zingeving flink onder druk. Dit klinkt logisch, maar helaas is dit voor veel mensen werkzaam in de jeugdzorg een dagelijks probleem. Incidenten in de zorg, en ook jeugdzorg, komen voor. Deze gebeurtenissen hebben een grote impact op de blik van de maatschappij en politiek op de jeugdprofessionals die te maken krijgen met wantrouwen en grotere verantwoordingsplicht. Een van onze leden zegt dat het steeds meer demotiverend is om te werken in de jeugdzorg, omdat er veel onzekerheid is en weinig waardering wordt ervaren. Vele regels zorgen voor een wantrouwend gevoel, één van de professionals zegt hierover:

"Het wantrouwen vanuit de overheid en bevolking is zo groot dat werkers in de jeugdzorg heel strikt werken vanuit protocollen. Ze hebben angst voor de verantwoording die ze af moeten leggen. Het klimaat moet veranderd worden, minder vanuit angst met protocollen werken en meer vanuit inzicht en vertrouwen in de professional en ook vanuit de professional in de hulpvrager. Met al onze protocollen halen we gezonde veerkracht uit de mensen weg."

Een professional benadrukt het vertrouwen als volgt:

"Ik vind het erg wanneer gezinnen, door allerlei bureaucratie soms een jaar moeten wachten op hulp. Daarnaast vind ik het erg dat we zover weg aan het zakken zijn dat we vanuit angst gezinnen niet een beetje vertrouwen kunnen geven. Ik vind het erg dat we daardoor het contact met de hulpvrager dreigen te verliezen, zij krijgen ook wantrouwen in ons systeem."

Vertrouwen is een fundamentele kwestie voor een zorgverlener. Helaas is door de grote mate van verantwoording (onder andere door wet zorg en dwang) dit vertrouwen ver te zoeken in de dagelijkse praktijk. Professionals merken dit, ook door de manier waarop de zwaarte van het werk, onder andere door media, vaak wordt genegeerd.

"Teams in de jeugdzorg voelen zich soms machteloos. Er is veel onveiligheid doordat de continuïteit onder druk staat door alle verschillende problemen die er nu spelen. De professional heeft weinig vertrouwen in het systeem, in de praktijk wordt nog weinig gemerkt van oplossingen die bedacht worden. De menselijke maat waarbij vanuit wederzijds vertrouwen kan worden gewerkt is weg."

Een werkklimaat waar minder vanuit angst gewerkt kan worden en meer vanuit inzicht en vertrouwen in de professional is het streven. Het verminderen van de administratieve verantwoordingsplichten en uitgesproken waardering en vertrouwen voor professionals zijn daarvoor absolute voorwaarden. Mensen uit de praktijk actief betrekken bij veranderingen is van groot belang, zo kan er samen gekeken worden of mogelijke veranderingen daadwerkelijk een positieve impact maken in de praktijk.

Terugdringen van werkdruk

Onregelmatig werken hoort bij de zorg, dit moet echter niet betekenen dat mensen geen stabiliteit ervaren in het leven. Er is op veel plekken geen regelmaat meer te vinden in de onregelmatigheid van het werk, wat de jeugdigen én professionals niet ten goede komt. Professionals geven aan dat dit te wijten is aan personeelstekorten, uitval van collega's en de inzet van zzp'ers. Eén van de leden zegt terecht:

"Als mensen stabielere kunnen werken maakt het de kans op ziekte of uitval kleiner."

Door de vele inhuur van zzp'ers gaat de continuïteit én kwaliteit van zorg achteruit. Niet alleen vaste teamleden hebben hier last van, juist de kinderen en jongeren missen vaste gezichten en verliezen zo ook vertrouwen. Een hoger salaris, prettige roosters, zeggenschap en lagere administratielast zijn factoren die de vlucht naar zzp kunnen terugdringen.

Ook wordt door professionals aangegeven dat er nog weinig verschil wordt gemerkt in de praktijk van de al aangereikte adviezen. Veiligheid van werknemers blijft een belangrijk punt, één van de leden geeft aan dat er veel veiligheidsrisico's zijn en het moeilijk is om met zorgontwijkend gedrag om te gaan. Eén van de professionals merkt echter wel op dat er gelukkig steeds meer wordt gewerkt met kleinschalige groepen. Het hebben van een te grote caseload en te grote groepen wordt ook genoemd als een veroorzaker van de werkdruk.

"Ik werk 36 uur, ik heb een caseload van 24 kinderen. Eerlijk gezegd kan ik dit niet overzien. Ik maak dan keuzen zoals, van wie ik niets hoor geef ik geen tijd, als ik wel tijd had, zou ik contact onderhouden en stapeling van problemen voor kunnen zijn", geeft één van de professionals aan.

Onnodige belemmeringen voor professionals

Meerdere professionals in het werkveld noemen het kunnen overnemen of overdragen van de zorg vanuit een andere woonplaats of zorgaanbieder een grote belemmering. *"Schaf het woonplaatsbeginsel af!",* horen wij veel terug. Veel (onnodige) administratie, lange procedure en een lange wachttijd zorgen ervoor dat er niet altijd gepaste zorg geleverd kan worden door de betrokken professional. Ook overstijgende samenwerking wordt nog als een belemmering ervaren terwijl hier wel een behoefte ligt.

"Elke gemeente heeft haar eigen eisen en tarieven. Zeker voor landelijke aanbieders, maar ook voor aanbieders in een regio die met meerdere gemeenten te maken hebben, betekent dit een enorme administratieve rompslomp. Wij komen daardoor onvoldoende toe aan ons eigen werk wat enorm frustrerend is. Medewerkers branden daarop af en vallen uit, waardoor uiteindelijk de jongeren die zorg nodig hebben de dupe zijn. De inzet van uitzendkrachten en zzp-ers is enorm toegenomen. Hoewel begrijpelijk vanuit het knellende tekort aan personeel, heeft dit ook negatieve gevolgen. In de praktijk draaien zij alleen diensten of een maximum percentage, waardoor sprake is van te weinig betrokkenheid en binding met de jongeren onvoldoende tot stand komt."

"De flexibele schil zou er alleen moeten zijn voor piek en ziek. En niet om structurele gaten in het rooster op te vullen."

Volgens een aantal professionals zijn er veel losse factoren zoals het type organisatie, leidinggevende en gezamenlijk verantwoordelijkheidsgevoel die overstijgende samenwerking in de weg staan of juist kunnen bevorderen. Dit alles komt de kwaliteit van zorg niet ten goede. Kinderen en jongeren zien begeleiders komen en gaan, hoe kan een kwetsbare jeugdige zich stabiel ontwikkelen als er geen stabiliteit in het systeem en begeleiding bestaat?

De basis wordt gemist. De basis om goede begeleiding te kunnen geven aan deze kwetsbare jeugdigen om ze een mooie toekomst te geven en ervoor te zorgen dat ze de juiste vaardigheden en ontwikkeling doormaken. Dit om te voorkomen dat ze op een later moment in het leven weer een beroep moeten doen op zorg die niet nodig had hoeven zijn. Ook in een zorgsetting kan gewerkt worden aan preventie.

"Als de menselijke maat weer terugkomt, dan kunnen we samen werken aan de basis. De basis van een veilig huis, gezond kunnen eten, een persoon die je goed kent en vertrouwt. Duidelijk kunnen zijn naar een kind zonder allerlei protocollen vanuit wet zorg en dwang te moeten doorlopen voordat je pedagogisch verantwoord kan handelen en de ruimte hebben om ook in een kwetsbare positie aandacht te kunnen hebben voor bijzondere momenten zoals een verjaardag."

Tot slot

Het werken in de jeugdzorg moet weer vanuit passie met volle aandacht uitgevoerd kunnen worden door professionals die het vertrouwen krijgen van de politiek, media, financiers, maar vooral samen met de jeugdigen en mensen die te maken krijgen met deze professionals. We krijgen alleen een toekomstbestendige, effectieve en liefdevolle jeugdhulp als de professional **de waardering, ruimte en het vertrouwen** krijgt om zo effectief en liefdevol mogelijke jeugdzorg te geven, waarin cliënten de ruimte voor eigen regie krijgen. Alleen dan komt er ook perspectief op een jeugdzorgarbeidsmarkt, waarin zorgprofessionals graag en met plezier willen werken. Bovenstaande signalen vanuit de praktijk willen wij graag meegeven in navolging van het SER-advies om de noodzaak voor veranderingen voor deze, en toekomstige, jeugdprofessionals te benadrukken.

Met vriendelijke groet,

Gaby Perin-Gopie,
Voorzitter CNV Zorg & Welzijn